

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta . . . 3.—; . . . 4.50
za četrt leta . . . 1.50; . . . 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglašci in oznanila se račune po 7 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnštvo v ulici Carintia 28. Odpriete reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Vabilo na naročbo.

Skoraj izteče trinajsti letnik našega glasila. Prepričani smo, da smo v težkem boju proti mnogostranskim nasprotnikom vestno izpolnjevali svoje dolžnosti, kolikor so nam dopuščale skromne naše moči. Pogumno zatorej zremo v bodočnost, osvedočeni, da nas ne zapuste v prihodnjem letu oni rodoljubi, kateri so nam bili doslej zvesti naročniki. Tako se moremo tudi nadejati, da dosežemo svoj namen združenimi močmi ter priborimo primorskemu Slovanu ono priznanje, katero mu pripada po zgodovini in pravici.

Ta naloga: bojevanje za našo narodnost in za naše narodne svetinje ostaje nam živo pred očmi; za njo živimo in ako treba, žrtvujemo zadnje svoje imetje.

Našemu načelu ostanemo zvesti in primorski Slovenec najde v nas izvestno trdno zaslombo. Prosimo zatorej naše rodoljube, da nas podpirajo kolikor mogoče s tem, da se pridno naročijo na naš list.

Brez gmotne podpore ne more obstajati nobeno podvzetje, zatorej naj se nas skoraj spomnijo vsi dotični gospodje, kateri še niso podmirili svoj dolg.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—
za polu leta gl. 3.—
za četrt leta gl. 1.50

Pax.

Božični prazniki so nam pred vratmi; v ponedeljek praznovali bomo v tišem domovju, med svojo ljubljeno družino vesel božični dan, dan miru, spomin na ono mirno in krasno noč, v kateri je zagledal Zve-

ličar naš luč tega sveta v bornem hlevčku v Betlehemu. Katoliška naša cerkev nam kaj lepo predločuje ta tako znameniti praznik v cerkvah milo priprosto. Na stranskem altarju vidiš jaslice, podoba Betlehema in sredi njih hlevček, v katerem sta Marija, Jožef z novorojencem, ležečem v bornih jaslicah. Ogrevati ga dve krotki živalici. Kako se raduje otroško srce nad temi podobami in resnomisleč odrasli spominja se tedaj tudi nekdanjih srečnejših let. Orglje glasno orijo in pevci pojó: Gloria in excelsis Deo et pax hominibus bonae voluntatis — Bogu na višavah slava in mir ljudem dobre volje! —

Mir tedaj ljudem! Mir naj vlada ter vodi naša srca; mir naj zaseda prvo mesto v človeških družinah; mir naj tesno zveže srca vseh strank ter jih spodbuja k delovalnemu, uzornemu življenju; mir naj vlada osobito mej narodi!

Mir vlada v cerkvi sploh, ki je prva učiteljica in gojilka njegova in res navdihujejo človeka, ki prisustvuje božični dan božje službi, vsi obredi z nekim rahlim, nežnim čutom, da vesel, zaupen in veren pride iz božje hiše, ter veselo praznuje božične praznike. —

Vsa narava krita je z turubno-sivo odejo; po okrožujočih nas hribih svetlikajo se beli vršaci kriti snegom; drevje kaže svoje opustošeno vejevje; polje je pust, kakor bi bilo požgano — povsod vlada neka opustošenost, razdjanost in turobnost.

V tej tihoti čuti je pa rožlanje orožja. Kaj neki to? Čemu se bode pač rabilo orožje, v tem ko povsod vlada mir in od nikoder ne preti nevarna pogibelj?

Človek je samovoljen; njegovo srce spreminja svoja čustva dan na dan. Mirna načela ne vladajo povsod po svetu, ne nahajajo se v srcih vseh zemeljskih prebivalcev. Od tod prihaja bojazen pred drugimi. Eden je drugemu na potu, eden postane polagoma družemu nasproten; orožujeta se oba, ker se drug drugega bojita.

Tako nastane ono stanje, ki ga danes tako krivično zovemo mir v je, ali oboroženo mir v je. Čemu pač treba miru orožja, misli vsakdo sam pri sebi? Saj sta si ta dva pojma tako nasprotna, saj, kder je prvi, ni mogoče misliti si drugega! Miru in prepira v jedni

in istej družini si zajedno niti misliti ne moremo in nemiselno je tudi, da v tem takozvanem mirovnem času so v Evropi vse države oborožene. Povsod po Evropi izdajajo se leto na leto ogromne svote za oborožitev; povsod obkladajo se državljani z neznosnimi davki in na državni zaklad nakladajo neštevilne dolgove. Svet je nekako navdan z posebno manijo do oboroževanja — in vse to, da se države obvarujejo pred vnanjimi sovražniki in državljanom zagotovijo mir! Kakšen razloček je pač med tem tako drago kupljenim mirom in onim, ki vlada sedaj v srcih preprostih vernikov o božičnih praznikih!

Razlika mej njima je velikanska. V tem, ko izhaja prvi iz ravnodušja in dobročutja, posledica je zadnji krvoločnosti.

Evropsko ravnotežje, trdijo državniki, zahteva, da se države oborožujejo ter tirjajo vedno novih žrtev od svojih podanikov. In res, manija do oboroževanja doseglja je uže svoj vrhunec. Države med seboj tekmujejo v narejanju drž. dolgov ter lastnovoljno dirjajo v lasten polom. Kaj se je pač nadejati od takšnih obnih okoliščin, ako ne uprav splošnega poloma? Saj ni mogoče, da sedanje stanje tako obstane. Evropsko ravnotežje bode pač prej ali slej prestalo biti ravnotežje, prebrnlo se bode in tedaj starej Evropi gorjé! Saj ni mogoče, da bi položaj ostal takšen, kakoršen je sedaj — mir ne potrebuje obrambe in oboroženih vojsk: državljani pa potrebujejo pravega miru, da se razvijajo ter si gmotno pomagajo do boljšega obstanika. —

Glejmo, koliko nepotrebnih žrtev stane staro Evropo to takozvano oboroženo mir v je.

Od l. 1878 do letos izdale ste samo Avstrija, Francoska, Nemčija, Italija in Rusija nad 40 milijard za vojskine priprave. Pri tem pa je v tekočem letu francoski minister Freycinet tirjal od vlade še dovolitev pol milijarde — za mir; nemški admiraljtaj zahteval je tudi zadnjič od „Reichstaga“ dovolitev 117 milijonov za pomnožitev nemške mornarice, tudi Avstrija žrtvuje letos okolo pol milijarde v ta namen. Italija celo si puli glavo, kako bi mogla še bolj obložiti svoje uže preveč obložene podanike, da skupijo ogromno

kejsje, jokajoče odhajajo po usodepolnem mostiču — med starim in novim svetom — na parobrod, ki je pa toli trdosrčen, da neče ničesar vedeti o jadikovanji in kesanjih; ne ganejo ga solzni pogledi na domače bregove. Ravnodušno polzi po morskem gladini, če ima na svojem hrbtu zdvijano in zaslepljeno ljudstvo ali pa nemo živino.

Odšel sem v Ameriko — — — Če bi dalje opisoval čudno to pot, morda bi koga oplašil ter mu zmešal vodo, da bi res obupal nad svojo v Braziljskih pokrajinah čakajočo srečo. Nisem mu nevoščljiv; neka, neka . . .

Obširni, nezdravi kraji prostirajo se v pokrajini Minas Geras. Planota je neobdelana in močvirna. Ljudstvo pride tja brez orožja, živeža in denarja. In čemu denar? Nima kje kupiti potrebnejših. S čim se preživeti do prvih pridelkov? Kamenja želedec ne prebavlja. Kakor sv. pismu je doma vsakdo verjel, da rodi kava tako, kakor v naših zelnikih zelje. Zdaj vidi, da je slepil samega sebe. „Plantage“ ali nasade treba napravljati, potiti se in pleti — kdor zna i ume to stvar.

Ko sem videl lakote pogibajčo množico ljudi, ter slišal krik: „Pomagajte, pomagajte!“ obrnil sem se molče ter hotel oditi z mislijo: Na Pivki ni še take bēde! Kar me potiplje nekdo po rami; ozrem se in vidim tamošnjega domačina, agenta Don Colorado de la Goglofia, kateri si tudi maže čeva z „živjo“ robo in kavo, pridelano z slovenskimi dlanmi. Reče mi:

svoto 144 milijonov, katero potrebuje vojni minister za ojačenje italijanske vojne sile.

Ako primerjamo ugodne dobičke raznih evropskih držav, vidimo, da ima Francija poprečno letnih 4 milijarde in 200 milijonov dohodka; Nemčija 3 milijarde in 300 milijonov; Avstrija 2 milijardi in 400 milijonov; Italija 1 milijardo in 700 milijonov.

Potrošijo pa poprečno v vojskine naprave: Francija letnih 555 milijonov; Nemčija 472 milijonov; Avstrija 247 milijonov; Italija 239 milijonov. Po tem takem potroši Francija eno osmino vsega dohodka v vojskine namene; Avstrija deveti del, Italija in Nemčija pa sedmi del.

Preračunilo se je, da more Nemčija v času vojske postaviti na noge armado od 7 milijonov mož, Italija pa samo 2,626.000, akoprav se računi prebivalstvo Nemčije na 46,856.000 oseb in prebivalstvo laškega kraljestva na 29,944.000 duš.

Predočili smo s tem žasnno sliko obnega evropskega stanja. Po pravici pač si moramo želeli nekdanjih časov, ko svet ni bil še tako useden v znanstvo in vedo, katera sta mu namesto dobrodejnega napredka prinesla zgolj težave, obloživši ga z neštevilnimi krvnimi in nekrvnimi davki.

Vse okrog nas žvenketa v orožju; je-li to mir?

Človeštvo ječi pod ogromno težo; malo še manjka, da ne omaga — troše se ogromne svote v obvarovanje miru in ravnotežja. V te naprave izdajajo se ogromne svote, a pri tem se ne vidi ubožec in delalec, ki zdihujeta, kajti nimata kaj za pod zob; učinja se državo mogočeno z orožjem ter gleda se, da se jo obvaruje pred zunanjim sovražniki, a nemira, ki v njej vlada — tega se ne vidi; socializem ni tajna sekta, pa skrivno deluje ter razjedajo notranjost raznih držav.

Bati se je, da iz dežja pridemo pod kap. Bojimo se zunanjih sovražnikov ali bati se nam je menda pred vsem notranjih. — Česa se nam je pač nadejati iz tega oboroženega miru? Ako se ozremo po evropskem obzorju, drugega pač ne zazremo, nego temne oblake, — ploha nam preti morda v daljnji in morda v bližnji prihodnosti; in morda še le po plohi se obnebje razjasni in nam zasije srečna in mirna prihodnost. —

„Kam pa, prijatelj, ali se nismo za tri leta pogodili?“ — „Nazaj na parnik, tu ni za nas“, mu rečem in dostavim: „Vožnino sem plačal sam“. Zdaj me še le začuden pogleda ter ogleduje dalje verne ovčice, ki so prihitele v domišljena nebesa iskat zavetišča, a našle v velikem poklu pogin, v kojem zapoveduje gospod Kapital in njemu verna družica Spekulacija. Rečeni Don Colorado me je še enkrat prav osato pogledal, jaz pa njega še bolj. Odsečem mu „pruski“ pozdrav, rekoč: Adieu, Monsieur! in stopim na mostič med novim in starim svetom ter se odpeljem v domovino.

Prišedši na domača tla namenil sem se bil odmah opisati ta srečni in nesrečni pot, osoljen z morskimi boleznijo, rumeno mrzlico in še z drugimi tropičnimi nadlogami. Uglavil sem bil opis: „Od Nanosa do Cap Horna“ ali s Pivke v južno Ameriko (in nazaj), toda ko sem čital dopis „Od nekod“ (od Adrije do Gaberka) premislil sem se, videč, da treba ostati pri starem. Tudi smo v sedanjem mrazi nekako moralno in fizično prisiljeni počakati pomladi, da odpravijo nemške napise: „Senožetec Bierhalle“, „Ueber Wippach nach Görz“, „Nach Triest“ in v Postojni: „Gasthof zum goldenen Löwen“ za kojim se baje skriva slovenski: „Pri zlatem levu“. Ali, ta se odkrije le tedaj, ko pridejo Čihi v notranjsko metropolo in še o nekih drugih prilikah, kedar treba, da smo „Slovinci“. Sicer pa vedno lahko apeluemo na to, da Slovenci umó tudi nemški. Pri zadnjem napisu sem se tudi spominal besed:

PODLISTEK.

Sobotno pismo.

Izpod Nanosa.

Zadnjič sem Vam bil obljubil, da pojdem po novem letu v Ameriko. Obljubo svojo moram danes popolnoma promeniti in opozvati, ker me je znaličnost — ta, toli zanikana lastnost našega ženstva — tako šegotala po podplatih, da sem jo takoj mahnil tja, in, kakor vidite, tudi nazaj. Potnega lista nisem imel, ker mi ga v Postojni niso hoteli dati. Merodajna oseba me je prav očetoovski svarila ter mi razložila položaj, v koji pridemo mi izseljenci braziljski v Ameriki. Tudi neka oseba nežnega spola bila je zajedno z menoj v c. kr. pisarni. Bila je lepa pri-kazen. Omenjeni gospod povedal ji je, da pride v Brazilijo odmah „krznarjem“ v pest, ali ženska trmoglavost je dostikrat večja kot naš razum, in mačica je odgovorila: „Tam bodem pobirala cekine kar po tleh in če bom lačna, stegnem se na drevo ter si natržem sladkih rožičev. Omožila bi se bila rada uže pred dvema letoma. Čim preje, tem bolje!“

Pustil sem jo tam ter odšel — „operi“ kožuh brez „posa“ domov. Sklenil sem „kotrabant“ jo ubrati v obljubljeno deželo Minas Geras, kjer se cedi kava in cukar, da bi je mogel nakladati na vozove, kakor pri nas — „baharijo“.

One krasotice nisem videl na parniku, ne pozneje v Braziliji. Kadar sem se je domislil, spominal sem se malo duhovitih, a še manj dovtipnih besed:

„Das ist — das ist spasshaft in der That, In der Noth weiss sich Rath“.

Pred odhodom pomagal sem zabavljati pri vsaki gručji ljudi, zabavljajoči našim mogotcem. Vsakdo je trdil in vsi smo odobravali, da ces. kr. okrajni glavar ni hotel dajati v Brazilijo potnih listov radi tega, ker — „kapitalisti in veliki posestniki so se zmenili, da bodo reveža drli. Le dajte, mi uže vemo, kje je istina. Mi dobro poznamo take zvijače“. Tako smo se repenčili in koračili vsak po svoje ter se slednjič odločili brez potnih listov v Brazilijo. Šli smo v Trst prašati, če nas vzemo brez „bukvie“. Ko smo bili pri „veliki luži“, uporabil sem jaz edini priliko, smuknil na parnik ter jo odpihal na „oni“ svet. Da se nisem niti pri Vas poslovil, bil je vzrok ta, ker ste tudi Vi gospod urednik eden tistih, ki hočejo živeti o tujih žuljih. Vi nečete videti ljudi srečnih. Mislim, da mi bodele verjeli, da sem bil res v Braziliji, ker sem tudi uže nazaj. Logika moja je: kdor ne gre v Brazilijo, ne more iz Brazilije.

Kesanja in tugovanja premnogih nespametnikov pred odhodom na parnik nisem dosti poslušal. Bilo je tako, kakor tedaj, ko tešimo jokajoče otroke: pol joka, pol smeja! Možaki vsi pijani in polni vinskih, kakor tudi družih duhov, ženske, kot šib-

Tuji meč.

„Le tujcem sreče svit se v Krajni žari,
Ošabno nosjo ti po koncu glave!“

Povestnica! Koliko krvavih bojev, koliko gospodstva, koliko trinoštva in koliko tlačanstva nam ti predočuješ iz davnih prešlih dnov! Ti nam svedočiš, koliko kraljestev se je razrušilo v prah in razvaline, iz kojih se so se vspela zopet nova gospodstva. Ti nam tudi živo predstavljáš vsodo naroda našega, — vsodo, od nekdanj temno, žalostno.

Ako prebiramo zgodovino slovanskih narodov, vidimo, da so bili oni na vrhunci slave časom Svatoplukovega vladarstva. Junaški in plemeniti ta vladar gojil je krasno misel, združiti vse slovanske narode v en sam mogočen narod in ni miroval, dokler ni zvršil divne svoje misli. Nastopili so potem prelepi časi; da bi bili le mogli dolgo obstati! Neusmiljena Morana odvela je dobrega očeta v svoje neznane dvore. In kakor bi slutil, da bo njegovo težko i trudopolno delo razpadlo v prah, polagal je umirajoči starček svojim sinovom na srce: složnost, vzajemnost, edinost. A malo časa so dediči sledili nasvetom umirajočega očeta, kmalo so zginiti vsi njegovi dobri sveti in nauki v temno noč pozabljjenja. O zavidnost! ta grda Erinija! zakaj razpenjaš povsod svoje zanjke? Ti najdeš zavetje v najnevarnejši koči bornega tlačana in na sijajnem prestolu slavnega mogotca. Liki gladni volkovi so vporabili tuji narodje prepir med Svatoplukovimi dediči in slavno slovansko kraljestvo je zopet razpadlo. A ni bilo to slavočelnim tujcem dovolj. Čedalje bolj so širili svoje zanjke, čedalje bolj so pritiskali slovanske narode, bodi si z vojsko, bodi si z vsiljevanjem tujih šeg in navaš, tujega jezika. Čedalje bolj so se razdruževali, češ: zmaga posamičnih delov je lahka in bodočnost je naša. Dosegli so z krutim svojim ravnanjem, da so razdelili slovanske narode, a glede drugih njih nakan „napravili so račun brez krčmarja“.

Slovani, četudi osamljeni, bojevali so hud boj za svoj obstanek in ostali so do današnjih časov. Od nekdanjega slavnega Svatoplukovega kraljestva, od nekdanje slovanske celine so sedaj le še mali deli, o katerih nekdanje, žal! prekratke slavi, priča povestnica.

Na jugu je primeroma z našimi severnimi brati le še malo Slovanov in še ti smo ločeni deloma po jeziku, deloma po očetnjavi. Niso vsi južni Slovani sinovi naše očetnjave, mile nam Avstrije, le mi Slovenci in Hrvatje smo pod krili zmagnosnega avstrijskega orla.

Med vsemi slovanskimi narodi je pa najmanjši slovanski narod naš. In če je zgodovina slovanskih narodov sploh žalostna, moramo pač s tužnim srcem priznati, da najžalostnejša je zgodovina naroda slovanskega. Saj naš Jenko veli, da je:

„Vsemu svetu nepoznana
Od nikogar spoštovana.“

Če se je kateri narod na svetu boril za svoj obstanek, če je bil zatiran kateri na-

rod, in sicer toliko duševno, kolikor gmotno, bil je izvestno narod slovanski!

Kako so sovražniki napenjali svoje moči, da ga vničijo, zamore narodno zavest, vničijo naš krasni, sladkodoneči slovanski jezik, da ga spravijo z svetovnega pozorišča! A kaj govorimo o preteklosti? „Napenjajo!“ Ne, napenjajo, napenjajo še vedno in še kako vse svoje mreže, da bi nas vanje ulovili in tako zatrli nam narodnost.

„Vremena bodo Kranjcem se zjasnila,
In milši zvezde, kakor zdaj sijale“

pel je navdušeno naš prvak, a njegovo prorokovanje se ni še spolnilo. „Vremena“ se nam niso še zjasnila in tudi „milši zvezde“ nam ne sijajo, vzlasti ne nam tržaškim Slovincem. Da niso Slovenci v nobenej slovanskej nekdanje krajini v prijaznih okoliščinah, je znano, vendar najžalostneje razmere so ob obalah jadranskega morja. Če pomislimo kaj in koliko imajo naši kranjski bratje, moramo pač reči, da so oni v raji v primeri z nami. Ne trdimo s tem, da je njih sedanjost sijajna, ne, ker predobro nam je znano, da se i oni bore z nasprotniki, ki jim še vedno vsiljuje tuji živelj; vendar lahko smelo rečemo, da je današnjega dne oni bolj miren in nadejati se je, da s časom potihne.

(Konec prih.)

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(XVI. seja dne 20. oktobra 1888.)

Poslanec Detela poroča v imenu finančnega odseka o prošnji županstva v Veliki Loki glede podpore za napravo vodnjaka in nasvetuje, da se dovoli 200 gld. podpore iz deželno-kulturnega zaklada in deželnemu odboru pa se naroča, da se obrne do c. kr. vlade, da tudi ona podpira to podjetje. Predlogi se vsprejmo.

Poslanec Murnik poroča v imenu finančnega odseka o prošnji Alojzija Prašnikarja v Kamniku, da bi dežela prevzela še za 80.000 gld. glavinskih delnic za zgradbo železnice iz Ljubljane v Kamnik in nasvetuje, da se vlada naprosi, da donesek 200.000 gld. primerno povekša, dežela Kranjska pa dovoli razen uže dovoljenih 50.000 gld., še 20.000 gld.

Poslanec dr. vitez Bleiweis-Trsteniški poroča v imenu finančnega odseka o prošnji županstva v Trzinu in družnikov glede deželnega doneska za zgradbo lokalne železnice iz Kranja v Trzin. Izdati bi se moralo za 200.000 gld. glavinskih, za 300.000 gld. pa prioritarnih obligacij. Ker pa vsa zadeva ni še popolnoma jasno dognana, izroči se deželnemu odboru z nalogom, da v prihodnjem zasedanju o njej poroča. Predlog se vsprejme.

Poslanec Klun poroča v imenu finančnega odseka o prošnji predstojništva zdravnišča na Bledu glede brezobrestnega posojila 20.000 gld. za zgradbo zdravniškega

salona na Bledu, kateri bi se vrnil v desetih obdobjih. Prošnja se odbije.

Poslanec Detela poroča v imenu upravnega odseka o nižji gimnaziji v Kranji. Ministerstvo odgovorilo je na prošnjo deželne zbornice le to, da je ne more ustreči, usrokov pa ni povedalo. Stvar pa je tudi politične važnosti in vsekako je treba tak, za slovanski narod važen zavod vzdrževati. Sklicevanje na to, da se naredba zaradi gimnazij ne more preklicati, ni več veljavno, skrhala se je popolnoma na Češkem, kjer so več dobili, nego so imeli poprej. Nasvetuje, da se ponovi prošnja na c. kr. ministerstvo, da se spodnja gimnazija v Kranji vzdrži.

Poslanec Klun zavrača sumničenje, da bi se državni poslanci slovenski le „pro forma“ potegovali za Kranjsko gimnazijo, mari pa bi jim bilo toliko zanj, kakor za lanski sneg. V daljšem govoru gorko priporoča prošnjo za obstanek gimnazije v Kranji.

Dežman odklanja, da bi morebiti njegova stranka bila Kluna ali državne poslanice sumničila, da njim ni bilo resno za vzdrževanje Kranjske gimnazije mari. Nasprotovati pa drugej gimnaziji v Ljubljani ne gre, saj bi potem dobili lahko popolno nemško, a tudi popolno slovansko gimnazijo, in s tem bi narodni poslanci pač dosegli svoj ideal.

Vladni zastopnik g. Smole pravi, da gimnazija v Kranji se ni zaradi slabih poročil razpustila, nego kakor uže l. 1878., tako tudi zadnjikrat, zaradi slabega obiska. Deželna vlada je priporočala obstanek gimnazije, učne moči so bile dobre, tudi disciplina učencev je bila izvrstna. Vodstvo je bilo dobro in je storilo mnogo za podporo dijakov. Da je kak razposajen dijak se nespodobno obnašal, zato ni odgovoren potem ves razred. Bitke mej dijaki so včasih bile, to pa tudi, ako neso bili v enem poslopji. Prostori v licejskem poslopji so pač za ljudsko šolo slabi, gimnazija pa ima dobre prostore, akoprav niso tako elegantni, kakor pri novih stavbah.

Poslanec Klun vzdržuje svoje trjenje, da so se pošiljala neugodna poročila o gimnaziji na Dunaj, a vira ne more imenovati.

Poročevalec Detela pravi, da bi se gorenjski strani najbolj ustreglo, ko bi se napravila cela gimnazija v Kranji. S tem bi se ustreglo tudi vsej kranjske deželi. Naj se minister Gauč ne plaši preklicati svoje naredbe, spodnja gimnazija naj ostane razpuščena, ustanovi naj se pa popolna gimnazija v Kranji.

Potem se predlogi vsprejmo jednoglasno.

Poslanec Murnik nasvetuje, naj se vsi predlogi deželnega odbora izroče odsekom; predloga ni treba več tiskati, prošnje, ki bi še došle, naj se oddajo v rešitev deželnemu odboru. — Obvelja.

(XVII. seja dne 22. oktobra 1888.)

Došel je protest občin Komenske fare, Kapla vas, Naševcev, Klanec, Moste in Suhadole, da bi se iz Glavarjevega ustanovnega zaklada zidala bolnica v Kamniku.

burno se dvigujejo Avgusti prsi. Oči je uprla v njega.

„Gospica, ali smem od vas kaj tacega pričakovati?“

„Kako morete kaj tacega vprašati, g. Mavrič? Preverjeni bodite, da vas ljubim uže od prvega sestanka“. Z roko se ga je oklenila o teh besedah okoli vrata.

Luna se je skrila za oblak, kakor da ne bi hotela videti, kako je Samotar poljubil Avgusto na živo-rudečo ustna.

„Gospica, gospica“ šepče Samotar, „vi ste sedaj mnogo izrekli. Ali pa čutite to tudi v srcu, kar ste tako lahko izrekli?“

„Gospod, ali dvomite na moje ljubezni?“

Samotar ni odgovoril; — krepkeje jo stisne k sebi ter jo zopet strastno poljubi.

„Gospod, tu vam podajem cvetko, ki naj vas spominja moje ljubezni“. Avgusta si sname šopek, ga razveže ter mu podari na pol razcveteno vrtnico.

Samotar potegne listnico ter jo shrani vanjo. „Spominek vaše ljubezni, gospica, bom čuval kot najdražji zaklad“.

Govorila sta še mnogo ter si zatrjevala ljubezen do groba. Predno Avgusta izstopi, pravi Samotar: „Gospica, ta noč mi ostane v najblažjem spominu, kadar bodem videl vašo vrtnico, spomnil se bodem vas in nocojšnje noči“.

„Upam gospod, da tudi spolnite, kar ste mi nocoj tako zatrjevali!“

„Gospica, jaz nisem vetrnjak; jaz sem človek, kateri izpolnjuje svoje obljube. Akoprav mi se stavijo na pot tolike za-

Poslanec Detela poroča v imenu finančnega odseka o prošnji občine Radence zavolj podpore za napravo nove ceste iz Starega Trga proti Radenci in nasvetuje, da naj se izroči deželnemu odboru, da stavi svoje nasvete v prihodnjem zasedanju.

Poslanec dr. Papež poroča v imenu upravnega odseka o trtni uši na Kranjskem in naglašja, da se vinogradniki premalo zanimajo za nasajanje vinogradov z ameriškimi trtami. Nasvetuje to le: 1. Izdaja poučne knjižice: „Nauk, kako zasajati vinograde z ameriškimi trtami“, se vzame na znanje in odobruje; 2. deželni odbor se pooblašča: a) da iz deželnih trtnic brezplačno oddaje ameriške trtne šibe in ukoreninene trte, kolikor jih je na razpolaganje, malim neimovitem vinogradnikom, in b) da takim malim vinogradnikom, kateri svoje vinograde pravilno zasade z ameriškimi trtami, dovoljuje darila v denarjih do najvišjega zneska 50 gld. 3. V ta namen se za leto 1889. dovoli kredit 500 gld. iz deželno-kulturnega zaklada. 4. C. kr. Vlada se naprosi, da se prekliche prepoved 29. julija 1882, da se ne sme tržiti s ukoreninjenimi trtami in 5. da se strogo postopa po vladnih organih proti prodaji nepripravnega vina.

V splošnej razpravi govorita stvarno poslanca Pfeifer in Vošnjak, preporočajoč toplo razširjenje ameriških trt.

Potem se vsprejmo predlogi upravnega odseka.

Poslanec Klun poroča v imenu finančnega odseka o vladni predlogi z načrtom zakona, s katerim se izdajajo na podstavi zakona z dne 17. junija 1888 l. določila o plačilu za verski pouk na javnih ljudskih šolah.

V splošnej razpravi ni spregovoril nobeden, v podrobnej pa poslanci Stegnar, poročevalec Klun, deželni predsednik baron Winkler, poslanec Detela. — Konečno se vsprejme vsa postava tudi v tretjem branji.

Poslanec dr. vitez Bleiweis-Trsteniški poroča v imenu finančnega odseka o poročilu deželnega odbora glede povečanja priklade na najemščino od stanovališč v deželnem glavnem mestu.

Predlogi finančnega odseka se vsprejmejo.

Poslanec dr. Mosché poroča v imenu finančnega odseka o zopetni zgradbi deželnega gledališča.

Po utrjevanji svojega predloga omenja v podrobnej razpravi, da je finančni odsek pri svojih sklepih uvaževal le potrebo gledališča, potem pa popolno ravnopravnost, da bi slovanske predstave ne bile zopet postavljene v kot in se le tako rekoč milostno dopuščale. (Dobro! Dobro!)

Vsi predlogi finančnega odseka se vsprejmejo.

Poslanec dr. Mosché poroča potem o računskem sklepu gledališkega zaklada za l. 1887. Čisto premoženje izkaže se v svoti 61.753 gld. 20½ kr. in kaže se pomnoženja za 14.640 gld. 39 kr. Računski sklep se odobri.

Dalje v prilog.

preke, kot so naše gore, skušal jih bodem premagati“.

„Tedad, gospod Mavrič, na svidenje!“

Samotar jej pomaga izstopiti. Ko izgine v vratih, požene Samotar proti Vranjeku. —

Preteče nekaj mesecev brez posebnih dogodkov. Avgusta je poučevala v šoli in često obiskovala z sestro Samotarja. Samotar je delal, a ne tako marljivo, kot nekdanj. „Preveč se je zatelebal v Avgusto“, je mati dejala večkrat. Dostikrat je šel po dnevi v svojo sobo ter se tam dolgo mudil. Takrat je vzel iz posebnega predalčka pisalne mize listnico, najdražji spominek od Avguste. Pritiskal jo je na usta ter poljubljival, spominjaje se nje. In ko se je potem vrnil v delalnico, ni delal, ampak naslonil se na kamen ter premišljal. Delo je zaostajalo, dostikrat so se pomagali delo skazili, ker niso imeli več marljivega nadzornika in delo se je moralo z nova pričenjati. Samotarjeva mati je opominjevala, svarila in prosila, a vse zastouj; Samotar ni bil več nekdanji Samotar.

Za ožje razmerje mej Samotarjem in Avgusto je vedela vsa župnija. Eni so pritrjevali zvezi, a večina jo je obsojevala in to ženske, posebno mlada dekleta, katera so imela jedno oko in pol za Samotarja. Ženske so večkrat v svojej „sveti jezi“ naprosile mladeniče, da so šli Avgusti po noči pod okno avirati „mačjo godbo“ ali jej pa pometat cvetlice raz oken. Avgusta se je pritoževala, a to ni dosti pomagalo.

(Konec prih.)

Das ist unendlich lächerlich,
Wie gut weiss er zu helfen sich.

Tedad kakor vidite, stvari se niso tukaj mnogo premenile in to kar je novega ne vemo, kako bo kaj. Sicer so pa božični prazniki dnevi „miru in sprave“. Hribje so se ponižali, doline povišale, Nanos le še stoji. Za Božič nečem nikomur jemati apetita, abonent pa sem uže pri nekem kotlu, kamor pogledamo prihodnjič. Torej še enkrat: „In terra pax hominibus bonae voluntatis!“

Prijateljem vesele božične praznike in novo leto, sovražnikom pa nič; onim, ki mislijo v Ameriko pa: V Brazilijo iti, pravi se: na korajžo ženiti. Dal Bog, da bi se še prej vrnil kot sem se jaz.

Na svidenje v novem letu — pa ne v Ameriki! Vaš C.

Samotar na Selih.

Spisal Branimir.

(Dalje).

Ko so se gostje jeli razhajati, povabi Samotar Avgusto k sebi na voz. Samotar je nalašč zadnji pognal iz trga. Ko so prišli iz trga, natakne Samotar vajeti na kljuko, bič pa položi ob sebi. Sivec je šel, kakor se je njemu ljubilo, priganjal ga ni nihče. Šel je, kakor da je voznik zaspal.

Samotar in Avgusta sta sedela molče v kočiji. Razgovor prične Avgusta: „Kako se je vam kaj nocoj dopadlo?“

Samotar jej ne odgovori takoj, potem pa pravi: „Nocoj me ni nič posebno zanimalo; nisem imel svoje misli posebno zbrane“.

„Pa tudi pri plesu niste bili taki kot sicer; smem li vedeti, o čem ste vendar mislili?“

Samotar se bolj nagne k svojej sosedji ter jo prime za roko. Čutil je, da se jej trese; srce mu je glasneje utripalo. „Kaj sem mislil, če smete vediti? Govoril bodem, saj naju nihče ne sliši, tudi vaša sestra ne“.

„O, g. Mavrič, kaj ste tako hudobnega mislili, da vas ne sme nikdo slišati?“

„Nič tako hudobnega, gospica, pa bolje je, da nikdo drugi o tem ne ve“. Mej tem jej položi desnico okoli pasa in se jej bliže pomakne. „Gospica, mislel sem na vas“.

„Na me?“ vpraša ona boječe in ga pogleda.

„Da, na vas“ — — dalje ni mogel govoriti.

V nočnej tišini so se slišali le udarci Sivevih kopit in pa monotonično škripanje koles. Čez nekaj časa šepetne strastno Samotar: „Gospica, jaz vas ljubim!“ . . . Ona se pri teh besedah stresne, a Samotar jo goreče pritiska k sebi. Branila se mu ni. Držal jo je okolu pasa, roko je držal v njegovej roki, glavo mu je naslonila na prsi. Samotar je čutil, kako se ona trese, a tudi ona je čutila nemirno utripanje njegovega srca, saj mu je „slonela na prsih. Luna je prišla izza oblakov in ju obsijala. Samotar je videl, kako

V imenu finančnega odseka poroča poslanec dr. Mosché o proračunu gledališkega zaklada za leto 1889. Skupni znesek zaklade iznaša 4920 gld., skupna potreščina pa 904 gld., torej je presežka 4016 gld.

Proračun se brez razgovora potrdi in potem seja sklone.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Poljsko delegacijo v državnem zboru je zadela z smrtjo viteza Groholskega velika zguba. Vitez Groholski je bil predsednik poljskemu klubu že nad 25 let; z njegovim imenom je tesno spojeno vse, kar so poljski poslanci dobrega ali slabega storili za Galicijo v tem času. Ko se je 1868. leta ponavljala pogodba z Ogersko, je on sestavil in predlagal resolucijo, s katero priznava dualizem ter se zadovoljava s tedanjo organizacijo države. Smolka, sedanjí predsednik zbornice, je bil radikalnejši; on je predlagal, da se država tako ustroji, da dobodo dežele krone sv. Vaelava, Galicija in Bukovina one pravice, katere se priznavajo deželam Ogerskim. Ta predlog je bil zavrnjen in sprejeta resolucija Groholskega. Da so Poljaki v Galiciji zadobili one privilegije, katere uživajo dan danes, je bolj zasluha cesarjeva, nego poslanecv poljskih; vladar sam je hotel, da se jim podeli zgodovinska prava. Groholski je bil v svoji politiki jako nestalen, kakor so Poljaki sploh. Poljaki gredo za vsako vlado; prej so bili zavezniki ustavovercev, sedaj so krepka podpora sedanje Taaffejeve pomirujoče vlade. Z Groholskim je izgubil Poljski klub svojega predsednika in voditelja, desnica in vlada pa krepko in zanesljivo podporo. Njegov naslednik v klubu je vitez Jaworski, podpredsednik je pa profesor Čerkavski.

Umrli je 17. t. m. grof Leo Thun, član gosposke zbornice in deželni poslanec češki. Pokojnik je bil navdušen zagovornik češkega državnega prava ter si je povsod, v deželnem in državnem zboru, kakor tudi v gosposki zbornici prizadeval priboriti kraljevini Češki ono stališče in ona prava, katera mu gredo po zgodovini. Pokojni grof je bil tudi prijazen češkemu narodu ter se je v gosposki zbornici krepko potegnil za češko vseučilišče. Sploh si je pridobil za češko šolstvo neveljnih zaslug in češki narod mu bode zato vedno hvaležen. Rr. Rieger je izrazil o priliki grofove smrti v imenu češkega kljuba njega obitelji sožaljenje v jako lepem pismu, v katerem omenja glavne zasluge pokojnika za češki narod.

V državnem zboru je bil sprejet novi vojni zakon z veliko večino; proti so glasovali samo mladočehi, antisemiti, demokraci in nemška narodna zveza. Vladen predlog je bil vsprejet skoro nespremenjen. Vsi lepi predlogi raznih poslancev so pali v vodo, vse one vroče želje, olajšati narodom breme, ki je teži, so ostale res samo pobožne želje nekaterih; velika večina je dovolila vladi, da neizmerno poveča nje tako dovolj velik krvni davek. Avstrija razpolaga sedaj s tako vojsko, s kakeršno še ni razpolagala nikdar. Redna vojska in črna vojska čakati samo na poziv vrhovnega poveljnika, da se zbereti pod prapori ter podati v boj, ki je morda bliže nego si mislimo. Vsi državniki so prepričani, da je mir neobhodno potreben, a vse države žrtvujejo neznanse svote v vojne svrhe. S tem res odnašajo vojsko, odnesti je pa ne bodo mogli. Narodi ne bodo mogli več dolgo prenašati teh bremen; vojska se jim bode zdela, kljub strahotam, ki jo spremlja, rešitev iz neznanega stanja.

„Pester Lloyd“ slavi v posebnem članku dvanajsto obletnico židovskega kongresa, v katerem pozivlje ogerske žide, naj se zložijo ter zaupajo novemu ministru za uk in bogočastje, kateri bi jim osnoval v ministerstvu posebno tajništvo za njih cerkev.

Bivši pravoslavni metropolit bosenski Sava Kosanović se je podal v Kairo v Afriko. Na potu se je vstavil v Belem gradu, kjer je objavil v Rističevem organu, v „Srpski Nezavisnosti“, članek, v katerem obsoja avstrijsko upravo v tej deželi ter roti Evropo, naj odvzame Avstriji okupacijski mandat.

Vnanje dežele.

Spor mej Rusijo in Perzijo se je vnel posebno zaradi tega, ker je šahova vlada dovolila Angležem osnovati v mestu Mešedu blizo afganske meje generalni konzulat. To mesto je postalo na ta način

središče najhujšega ščuvanja in agitacije proti Rusiji. Angleži so od tod pošiljali denar nezadovoljnim v Afganistan in v vse druge dežele ob ruski meji, kjer ščuvajo ljudi proti Rusiji. To Rusiji ni bilo prav, zato je zahtevala od perzijskega šaha, naj dovoli tudi njej ustanoviti v Mešedu konzulat, ter je že imenovala konzula. Šah pa tega ni dovolil, češ, da so v tem mestu sami Mahomedanci ter da ne sme tam stanovati noben kristjan. Rusija je pa to debelo laž koj spregledala, saj angleški konzul in njegovi uradniki tudi niso turške vere in vender smejo živeti tam. Na to je Rusija poslala energično noto v Teheran ter zahtevala, da se jej dovoli konzulat v Mešedu in da perzijska vlada dozida, kakor je obljubila, ceste do ruske železnice. Perzija si je stvar premislila in je, kakor „Figaro“ poroča, vse to obljubila Rusiji.

Na Srbskem so radikali sijajno zmagali. Posebno hud je bil volilni boj v Belemgradu. Tam so bile tri stranke: radikali združeni z liberalci, liberalci in naprednjaki; zmagali so prvi. Uradniki glasovali so za Rističeve liberalce. Vlada in vladi prijazni peštanski in dunajski židovski listi trde, da še govora ni o premeni ministerstva. Ako se pa pomisli na zmago radikalcev, je pač nemogoče, da Hristić ostane na krmilu. Kralj in ministerstvo kujejo prestolni govor, s katerim se kani v kratkem odpreti veliko skupštino.

Na Bolgarskem je hotela opozicija v sobranji, da bi se odpravila smrtna kazen, česar pa ni dosegla. Obsojenemu majorju Popovu, ki je priboril Bolgarom zmago pri Slivnici, je na obletnico slivniške bitve poslal Battenberg dva telegrama, katera je pa oba sedanja vlada zaplenila. Cankoveci so nezadovoljni, da Rusija ne prime za orožje. Njih organ „Naprej“ piše, da so vedno zvesto stali na strani Rusije, da jih pa ta pušča na cedilu.

V rumunski zbornici je o priliki adresne debate izustil knez Stourdza, potomec nekdanjih rumunskih vladarjev, jako bogat in upliven mož, znamenit govor, v katerem obsoja sedanjo rumunsko vnanjo politiko. Rumunija ne sme hoditi za trojno zvezo, ne sme se naslanjati na Nemčijo, ki je sama blizo propada, ona se mora združiti z Rusijo ter skleniti z njo prijateljsko zvezo. Rusije ne more vničiti ena nesrečna vojska, Nemčijo bi pa to razdelalo za večno. Nezadovoljnost proti kralju in njega politiki je na Rumunskem velika, to nam priča že ta govor, kakor tudi dogodki zadnje dobe.

Italijanski ministerski predsednik Crispi je jako nezadovoljen z zbornico, ki mu ni več tako poslušna, kakor mu je bila s početka, ko je še mislila, da more samo Crispijeva politika rešiti Italijo. Januvarja meseca se pričakuje ministerska kriza. Turinski vojni arsenal dela dan in noč, da mu bode mogoče oddati o pravem času naročene puške.

Na Francoskem vzbuja velike skrbi vprašanje o panamskem kanalu. Da se izvrši to velikansko delo, treba društvu še več milijard frankov; društvo pa razpolaga še z malimi milijoni. Vlada se je hotela vmešati v to stvar, a zbornica ni vsprejela predloga.

Turčija hoče premeniti svojo vojno postavo ter pomnožiti konjico in topničarstvo. Ruska vlada je energično zahtevala, da jej plača vojno odškodnino. Turška vlada je obljubila plačati 50.000 turskih lir.

Gladstone je na nekem taboru na Angležkem izustil znamenit govor. Pobijal je sedanjo lažliberalno vlado in nje politiko. Pravi, da sedanja večina sedi na liberalni strani, da pa ni v resnici liberalna. Govoreč o vnanji politiki, preporoča Salisburyju, naj pazi na balkanski poluotok, kjer se utegne najprej vneti boj in nemir.

DOPISI.

S Krasa, 12. dec. 1888. [Izv. dop.] Sicer nekako pozno a vender povsem dostojno praznovalo je malo selo Klanec 8. t. m. 40letnico vladanja našega presv. cesarja Frana Josipa I. — Malo je selo, a vender je lahko v tej zadevi marsikaki veliki občini stavimo v izgled. Bilo je daleč na okolo jedino, ki je slovesno praznovalo ta dan.

Sploh opažujemo po isterskem Krasu nekako mržnjo za narodno delo. Društva dremajo ali spe, narodne veselice so prave bele vrane, narodno petje se popolnoma zanemarija; v obče — bi rekel — vlada po krševitem Krasu nekako mrivaško spanje in — ni ga, ki bi narod vzbudil, vzdramil na delo, v življenje! Ne tajimo,

da je beda narodova v prvi vrsti uzrok žalostni ti prikazni, a ta ne bi smela biti nikakor ovira premožnejšim in premožnim — pri delu na narodnem polju. Kaj delaš — inteligencija, ti? Ali tudi ti spiš? Ali je tudi zate „krajcar“ namen in konec tvojega življenja? Je li mar mrzla burja ohladila tvoja „rodoljubna“ srea in pomela rodoljubje tvoje v bližnje morje?

Lep zimski dan bil je 8. t. m. na praznik Čistega spočetja, ko se je proti deseti dopoldne pomikal sprevod šolske dece klanške z novo šolsko zastavo v a s t a v o proti mali, idilično na prijaznem brdu stoječi cerkvi, kjer je v nalašč zato postavljeni lopi pred cerkvijo blagoslovil novo šolsko zastavo domači gospod duhovnik, in mladini v lepih besedah razložil pomen zastave in slik na nji. Milo nam je bilo v sreči, videčim kako verno je šolska deca, večinoma otroci revnih kmetijskih starišev, poslušala besede svojega veroučitelja in s kakim veseljem je opazovala novo svojo zastavo.

Po blagoslovenju bila je slovesna sv. maša s propovedjo; v navdušenem govoru razložil je gospod duhovnik svojim župljanom pomen praznika in kazal slavnega cesarja — pobožnega kristjana, ljudoljubnega vladarja, vzornega človeka. Po sv. maši odide mladina v sprovodu v šolske prostore, kjer je gospod učitelj-vodja otrokom v krepkem govoru proslavljal dobrotljivega cesarja — skrbnega očeta vseh avstrijskih narodov. Po tem govoru nastopi mali deček in se v imenu vseh šolarjev zahvali darovateljem nove zastave — vsa mladež pa zapoje cesarsko pesen. Tudi so se pridnejši učenci in učenke obdarovali z knjižicami in podobami v spomin 40letnice.

Nova zastava Klanške šole je res lepo delo gospe Hofbauerjeve iz Ljubljane — s primernimi napismi na obeh trakovih nosi slike angelja varuha in sv. Alojzija, in blagi gospodje darovatelji zastave si v naših skromnih razmerah pač niso mogli omisliti boljšega darila šolski mladini. — Spominjala bode mladino še v poznih letih tega praznika.

Gospodom pa, ki so slovesno praznovali 15. avgusta cesarjev rojstni dan in klanški mladini 8. t. m. v spomin 40letnice našega cesarja podarili novo šolsko zastavo in priredili lepo svečanost: „Dobro delo blaži človeka“. In če nas vse ne moti: Klanec bode vzdignol zastavo prerojenja na istrskem Krasu, v kar pomozí Bog!

Domače vesti.

Današnje številki dodali smo dve strani priloge. Ker prihodnje srede, t. j. dne 26. t. m. „Edinost“ zaradi božičnih praznikov ne izide, odškodujemo č. naše čitatelje z prilogo. Načrtuje se, da smo s tem vstregli gg. naročnikom, želimo jim iz vsega srea: Vesele praznike!

Politično društvo „Edinost“ pozivlje vse gg. odbornike in namestnike k odborovej seji, katera bode jutri dné 23. t. m. točno ob 10. uri dopr. v prostorih delal. podpornega društva (Via Molin piccolo št. 1. I. nadstropje.) Dnevni red je nastopni: 1. Pogovor gledé novega urednika društvenemu glasilu; 2. določbe o prihodnjem občnem zboru in 3. dogovori o prihodnjih volitvah.

Ker so vse tri točke za naše društvo posebne važnosti, pozivljamo vse gg. odbornike in namestnike, da se te seje brezpogojno vdeležé.

Nj. Veličanstvo cesar potrdil je načrte zakona, katere so sklenili deželni zbori češki, bukovinski, isterski, moravski, gornje in dolnje avstrijski, solnograški in štajerski, s katerim se določujejo nagrade za veronauk na javnih ljudskih šolah na temelju postave od dné 17. junija 1888.

Imenovanje. Ces. kr. primorsko višje sodišče podelilo je dnevnicařju Ferdinandu Perharcu službo kancelista-knjigovodje pri C. kr. okr. glavarstvu v Komnu.

Imenovanja. Pri sklepu lista doznajemo, da je imenoval trgovinski minister poštnim oficijalom nastopne gg. poštné asistente: Ivana Klemenčiča, Viktorija Cegnarja za Trst in Ivana Jenko za Ljubljano. Čestitamo!

Umrli je na Dunaji dne 19. t. m. baron Evgen Morpurgo, brat barona Marka Morpurga, predsednika Lloydovega v 53. letu. Truplo se pripelje v Trst. Pogreb bode jutri, 23. t. m. od južnega kolodvora.

† Anton Mažuranič, brat bivšega bana Ivana Mažuraniča umrl je dne 18. t. m. v Zagrebu v 84. letu. Pokojni bil je za

čas Gajevega narodnega prebujenja Hrvatske med prvimi, ki so se stavili pod narodno zastavo. Pznože postal je ravnatelj gimnazije na Reki. Po svojem umirovljenju preselil se je v Zagreb. Bil je mej ustanoviteljem „Matice Hrvatske“ in nje neumoren sotrudnik. Hrvatska zgubila je v Antonu Mažuraniču iskrenega domoljuba in uzorno značajnega moža. — Čast njegovemu spominu.

Sloveči naš rojak, kipar gosp. Rendić razstavil je kip v ulici Ponterosso pri Scholianu, kateri mu izvestno zagotavlja nov list k njegovemu umeteljniškemu lovorincu. Kip predstavlja knezino Crnogorsko ter je iztesan iz belega mramorja. Delo je tako umeteljniško dovršeno, da si je pridobilo priznanje vseh krogov. Preporečamo zatorej našemu sl. občinstvu, naj ne zamudi ugodne prilike ogledati si je. —

Plesni odsek delalskega podpornega društva pripravlja se kaj marljivo na „plesne venčke“, da ustreže kolikor bolj zahtevam slovenskega občinstva. Sodeč po neumornem delovanju odsekov, moremo mu zagotavljati že danes lep vspeh. Prvi „venček“ bode dne 5. januvarja 1889. v dvorani ulice Torrente, hišna št. 16, ob 8½ uri zvečer, kakor smo bili že objavili. — Ker je število ustopnic omejeno in se je prodalo istih že izdatno število, opozarjamo vse dotične gg., kateri se mislijo prvega „venčka“ udeležiti, da si o pravem času priskrbe ustopnice. Takih neprisiljenih plesnih zabav smo doslej v nas pogrešali in zatorej smo prepričani, da bodo ugajale našemu občinstvu.

Ustopnice dobivajo se: V pisarni „delal. podpornega društva“, pri g. A. Žitku, Corsia Stadion št. 1, in v tiskarni Dolenec, Via Carintia št. 28, na večer plesa pa pri blagajni.

Zopet „otročerije“. Naša tetka „Tristrica“ nalezla se je baje tudi že strahu pred tržaško irredento, kajti navadila se je imenovati sleherni resen pojav neresečev z nedolžnim izrazom „otročerija“ ali „pobalinstvo“. Mogoče, da ima druga očala na nosu, nego mi, in zaradi tega ostanemo pri našej traditvi, da so vedno množične demonstracije tržaške irredente resna stvar in ne „otročerije“. Nov dokaz naše trditvi nam je nastopni slučaj: Dne 19. ob 9¾ uri zvečer, t. j. v predvečer dneva, s katerim je preteklo 6 let, odkar je bil obešen zloglasni Oberdank, počí petarda na oglu ulice Tavernella na trgu postaje. Treba omeniti, da se postavlja v sredi javnega vrta na trgu postaje spomenik, katerega izdeljuje naš Rendić v spomin 500-letno zveze mesta tržaškega z Avstrijo. Ko je petarda počila, prihiteli so stražniki in drugi ljudje na lice mesta, ali našli niso drugo, kakor košččke razbite kroglice in ostanke lista „L'operaio“, v katerega je bila zavita kroglica pred vpaljenjem. O zločinu ni bilo ni duha ne sluha. — Kaj se je nameravalo, jasno je dovelj in te namene naj si tolmači vsak veren Avstrijanec po svoji volji. Po našem mnenju prekoračujo take „šale“ užje skrajne meje „otročerij“. Želimo, da se skoraj odpro oči onim, kateri se tolažijo doslej vedno še s „pobalini“ in da ne zmatrajo veleizdajcem slehernega Slovana v Trstu, ako se vsaja le zakašljati. Blažena „Città fedelissima“!

Občinski svet tržaški imel je dné 20. t. m. javno sejo. Predsedoval je I. podžupan dr. M. Luzzatto; vlado je zastopal okrajni glavar baron Conrad, navzočih je bilo 31 svetnikov.

Po odobrenju zapisnika zadnje seje čita se dopis c. kr. namestništva, s katerim se izjavlja Najvišja zahvala za izjave udanosti o priliki 40letnice vladanja ter se dovoljuje, da nosi ustanova mestne občine za uboge vdove z otroci Najvišje ime.

Zatem se prestopi k prvi točki dnevnega reda: k volitvi pravnega odseka. Oddalo se je 28 glasovnih listkov, 2 sta bila brez imena. Vsled tega je bil volilni postopek brezvspešen ter se sklone vsled predloga svetnika dra. Morpurga, da se nova volitev odseka opusti, ker se bliža upravljanje sedanjega občinskega sveta itak svojem koncu ter se bode vsled tega v vsakem posebnem slučaju volil posebni pravni odsek ad hoc.

O predlogu mestne delegacije za razširjenje javne razsvetljave vname se dolga razprava. V seji 30. oktobra t. l. izročil se je delegaciji na proučenje in poročevanje načrt mestne plinarne, katera predlaga, da se pomnože javne svetilke za 488 komadov navadnih plamen in da se zboljša jakost svetlobe na raznih krajih v mestu,

posebno na Korzu in velikem trgu. Troški za instalacijo bi znašali po tem načrtu 51.948 gld. in vzdrževanje 15.000 gld. na leto. Ta predlog ne odobrava mestna delegacija iz finančnih obzirov in tako tudi drugi načrt upravnega sveta plinarne, po katerem naj bi se uvedlo 70 velikih svetiljk sistema Krause na Korzu do lesnega trga, katerih instalacija bi stala le 5570 gld. in vsako leto večji trošek za plin v iznosu 1087 gl. 79 kr. — Mestna delegacija predlaga, naj se poveča jakost plamen sploh ter naj se postavi še 50 novih velikih svetiljk v mestu, za katere naj se stavi v proračun 2500 gld. za instalacijo in 5800 gld. na leto za vzdrževanje, preko načrtov plinarne pa naj se preide na dnevni red. S tem predmetom stavlja mestna delegacija ob enem predlog, naj se ne zidajo hlevi in remise poleg Ferdinandjeve pri „Lovcu“, kakor je bilo sklenjeno meseca julija t. l.

II. podžupan, dr. Dompieri, utemeljuje načrte mestne plinarne v svoji lastnosti kot predsednik upravnega odseka iste. Obžaluje, da sta oba načrta propala pred mestno delegacijo ter predlaga, naj se izvede vsaj načrt za boljšo razsvetljavo na Korzu v interesu plinarne in mestne občine ter da se ustrezne občinstvu.

Svétnik Vierthaler podpira predlog Dompierjev ter dostavlja, naj se v predlogu predgovornika tudi obzira na zboljšanje razsvetljave na velikem trgu.

Svétnik dr. Venezian misli, da je povišanje razsvetljave na velikem trgu nepotrebno ter da je isto v protislovju z motivacijo plinarne; isto tako se ne strinja predlog za osnove 50 novih svetiljk z zahtevo plinarne, katera zahteva v prvem načrtu osnove 488 novih svetiljk. Predlaga, naj se vsprejme prvi načrt plinarne, kateri bi se imel izvesti v 4 letih. Potrebni troški naj se stavijo v proračun v štirih obrokih, od leta 1889. počenši.

Svétnik R. Luzzatto kritikuje ostro načrte plinarne in predloge mestne delegacije. Posebno pobija oni del predloga, kateri govori o zgradbi hlevov itd. pri Ferdinandjevi in o vravnjanji velikega trga. Pravi, da se ni mogel natančno podučiti o stvari, ker dotična predloga ni bila tiskana in razdeljena. Pozivlja se dalje na bodoče finančno stanje občine in na okolščino, da skoraj izteče mandat občinskemu svetu. Predlaga, naj se razširjenje javne razsvetljave sprejme v principu in naj se vrne predmet v novo preučitve plinarne z nalogom, da izdela nov, natančen načrt, katerega ima predložiti v kratkem.

II. podžupan dr. Dompieri odgovarja Luzzattu, ker je isti omenil tudi nasprotstvo plinarne proti uže večkrat naglašenej potrebi upeljave električne razsvetljave, da plinarne takim načrtom ni nasprotna, temveč je v lastnem interesu občine, ako bi imela plinarne prihodnje leto n. pr. 300.000 gld. čistega dobička, ter bi občina hotela prevzeti elektr. razsvetljavo v lastno rezižo, da plinarne temu nasprotuje. Izreče se proti predlogu predgovornika in podpira predlog svétnika dr. Veneziana.

Svétnik Ventura je proti razširjenju razsvetljave, kajti misli, da zadostuje sedanja razsvetljava in bi bilo umestno, da se ogiba vsem neobhodno potrebnim troškom z obzirom na negotovo bodočnost občinskih financ. To načelo namerava govornik tudi zastopati o budgetnih razpravah.

Govorita o tej stvari še svétnika R. Luzzatto in dr. Piccoli, potem se vsprejme predlog dr. Veneziana.

Drugi predlog mestne delegacije glede zgradbe hlevov itd. k Ferdinandjevi ostane vsled predloga dra. Brunnerja „in suspensio“ ter se bode rešil o budgetnej razpravi.

Odobri se proračun za leto 1889. mestne plinarne. Dohodki so proračunani na 749.750 gld. 76 kr., troški na 485.706 gld. 80 kr., pokaže se zatorej čistega prebitka 264.043 gl. 46 kr. Glavnica za troške v mestnej plinari za leto 1889. se določi za 250.000 gld. ter se ob enem pooblašuje, da sme najeti pri katerej banki 40000 gld. v conto corrente, ako bi imela plačati tolik iznos mestnej blagajni.

Svétnik Nabergoj interpeluje predsednika gledé začetka sej občinskega sveta, omenjajoč, da navadno preteče cela ura med službeno naznanjenim časom in faktičnem začetkom seje. Predsednik izjavi, da taka interpelacija ni dovoljena, kajti on jo zmatra za ukor, katerega daje posamezni član celemu občinskemu svetu.

(Z svétnikom Nabergojem se popolnoma strinjamo, kajti na magistratu vlada vedno „stari nered“.)

Konečno se prečita še utemeljajoče poročilo k občinskemu budgetu za opravilno leto 1889. Seja se sklone ob 8^{3/4} uri zvečer.

Občinski svet tržaški ima nocoj ob 1/7 uri javno sejo.

K volitvam v občinski svet izdal je mestni magistrat tržaški nastopni razglas: Vsled naredbes predsedništva c. kr. nameštva od dne 5. dec. 1888. št. 1871/P. glede splošnih volitev v občinski svet, naznanja mestni magistrat, da bodo izloženi od dne 23. decembra dalje vsak dan od 9. ure dp. do 2. pp. v predsobi v II. nadstropju mestne hiše izvorne listine občanov, kateri imajo vsled statuta aktivno volilno pravico v mestu in okolici. Volilne listine, v katerih so vpisani volilci po raznih volilnih razredih in okrajih, h katerim pripadajo, izložene so na temelju § 44. statuta šest tednov, od 23. dec. t. l. do vklj. 1. febr. 1889. Pritožbe proti izpuščenju ali drugim pogreškam v sestavljanju listin, katere si more vsak ogledati, morejo se uložiti predvidene z dotičnimi prilagami, le v teku prvih 14 dni t. j. do vključivo 5. januarja 1889. Mestni magistrat bode odločeval o teh pritožbah in takoj ispravil po zakonu utemeljene pogreške. Ako bi se zahtevan popravek odbil, more se uložiti utok na občinski svet v teku treh dni (§ 4. statuta). Zadnjih 14 dni pred volitvam popravki volilnih listov niso več dovoljeni. Da se ustrezne občinstvu, bodo volilne listine izložene tudi na borzi, v Tergesteji in drugih zbirališčih ter v okoliških občinah pri mestnih in okrajnih predstojnikih, pri predstojnikih, učiteljih, župnikih in kuratih.

Državni zbor odložil je dne 19. t. m. svoje zborovanje do 20. dne januarja.

Slovenske paralelke na srednjih šolah. V budgetnem odseku je bil 19. t. m. razgovor o slovenskih paralelkah. Naučni minister Gautsch je odgovoril, da je naučna uprava vprašala dotična deželna šolska oblastva, v koliki meri se more ustreči izraženim željam. Na podlagi poročil bode se v prihodnjem letu napravila slovenska paralelka na gimnaziji v Mariboru. Gledé Gorice, kjer je bila potrebna trojna razdelitev, hoče minister ustreči željam prihodnje ali drugo leto.

Banka „Slavija“ sklenila je v mesecih juliju, avgustu in septembru t. l. 29.355 novih zavarovanj za 28.686.176 gld. 6 kr. kapitala ter je zato prejela 536.120 gld. 58 kr. zavarovalnine in pristojbin. Za škode plačala je v treh mesecih 159.290 gld. 83 kr. Denarni promet osrednje blagajnice je iznašal 4.376.283 gld. 12 kr. — Od 1. januarja do 30. septembra t. l. je bilo sklenjenih 53.150 novih zavarovanj za 55.710.058 gld. 08 kr., ter se je izplačalo zavarovalnine in pristojbin 1.279.472 gld. 65 kr., izplačalo pa za škode 444.818 gld. 96 kr. — Zastopniški pokojninski fond se izdatno in hitro množi, kajti koncem septembra t. l. imel je že 78.915 gld. 34 kr. premoženja.

Na graškem vseučilišču je bilo do 15. t. m. vpisanih 117 bogoslovcev, 513 juristov, 556 medicincev, 95 filozofov in 95 farmaceutov.

„Dom in svet“. 12. številka ima nastopno vsebino: Triglav o štiridesetletnici vladanja Njeg. Veličanstva (pesen). Morske deklacije (pesen). Moj prijatelj Henrik. Iz burkaste preteklosti Mihe Gorenškega. Oblak-sreča (pesen). Cesarjevo geslo (pesen). Oj z Bogom, ti domača vas! (pesen). Zima (pesen). Pisma vojaškega kapelana. Lepota in pravost. Slovestvo. Raznoterosti. „Dom in svet“ bo po novem letu izhajal nekoliko olepšan enkrat na mesec navadno na eni polji, vsaj štirikrat pa na dveh polah. Če bode dopuščalo gmotno stanje, tudi večkrat, kar se bode ravnalo po številu naročnikov. Cena mu bo 2 gld. Uredništvo in upravnništvo je v „Marijanišči“ v Ljubljani.

Popotnikov koledar za slovenske učitelje 1889. III. leto. Sestavil in založil Miha J. Nerač, nadučitelj in Popotnikov urednik v Mariboru. Tisk tiskarne sv. Cirila, Maribor. Kazalo: Koledarij 1889. Šematizem. Dodatek. Popravki. Alfabetični imenik. Ker se ta koledar priporoča vsled svoje praktične vsebine sam ob sebi ter se je pri učitelstvu uže udomačil, ni treba, da ga posebej priporočamo.

„Narodni list“. Zadarski ne sme več v Bosno in Hercegovino. Vsled tega izgubi rečeni list 150 naročnikov.

Železnica Celje-Šoštanj. Danes začelo se je prvo delo za to progo. Začeli so kopati pri prodoru tik Skorna in je bil začetek slovesen, kakor je o tacih prilikah običajno.

Podporno društvo za slovenske velikošolce na Dunaji ustanovljeno v spomin štiridesetletnice cesarjeve. Ker sta čestita gospoda F. Jančar, župnik nemškega viškeškega reda na Dunaji, zaradi preobitega posla, dr. Konstantin Vidmar, kaplan na Dunaji, pa zaradi tega, ker je bil pre-

meščen v Krems, odborništvo tega društva se odpovedala, izvoljena sta v odbor čest. gospod Janez Strbak, redovnik oo. minoritov na Dunaji, in g. dr. V. K. Šupan, c. kr. avskultant na Dunaji. V odboru so, razen omenjenih dveh, gospodje: J. Navratil, predsednik; dr. M. Ploj, I. podpredsednik; R. Pukl, blagajnik; J. Luzar, blagajnikov namestnik; Josip Ciperle, tajnik; J. Jereb, tajnikov namestnik, in dr. Peter Kresnik. — Po § 7. pravil je reden ud vsak na Dunaji ali v Dunajski okolici stanujoč Slovenec, ako plača saj tri goldinarje na leto. — po § 8. je podpornik vsak, kdor plača saj pet goldinarjev na leto, — po § 8. plača ustanovnik jedenkrat za vselej saj petdeset, pravna osoba pa sto goldinarjev. — Naslov blagajniku: Gospod R. Pukl, Wien, VII., Zieglergasse Nr. 65.

Iz Opatije poročajo, da je sezona v najlepšem teku. Govori se, da pride v Opatijo dne 29. t. m. Nj. c. kr. Visokost cesarjevična Štefanija, ter ostane tri tedne. Tudi mnogo drugih odličnih oseb je uže naznanilo svoj prihod. Vladajoči knez Lichtenstein si namerava baje kupiti v Opatiji zemljišče.

Bolška čitalnica ima v četrtek 27. decembra 1888. ob 5. uri zvečer svoj redni letni občni zbor z navadnim vspeškom.

K temu vse p. n. ude najuljudnejše vabi

Sodnjisko. Seljak Ivan Berković iz Voloske obsojen je na 8 mesecev težke ječe, ker se je grozil svoji ženi, da jo z otroci vred ubije. Sploh je z svojo ženo jako slabo ravnal. — 27letna krojačica Liza Mujesana iz Pirana dobila je v tajnej razpravi zaradi žaljenja Njeg. Veličanstva 7mesečno težko ječo. — Dninar Anton Longo je dobil 2 meseca zapora, ker je vratarja na kolodvoru južne železnice v Nabrežini surovo napadel in žalil.

Poskušeno samoubojstvo. 14letna Fr. Nagoda, stanujoča v ulici Monfort, skočila je dne 20. t. m. proti večer raz obali S. Carlo v morje. Razni mornarji so jo opazili, ko se je borila z valovi ter ji prihiteli v pomoč. Spravili so jo na kopno ter jo odveli v bolnico. Ne ve se, kaj je doglalo mlado žensko do nesrečnega sklepa.

Nezgode. 11letna Marija Binič, stanujoča v ulici Rena h. št. 8 padla je raz stopnice in si razbila desno roko. — Enaka nesreča pripetila se je 8letnemu Dominiku Schiavoniju. — Vrtnar Andrej Stangel padel je na vrtu v ulici Tigor št. 3 raz drevo in se hudo poškodoval na ledjih. Vse tri so odpeljali v bolnico.

Statistika umrlj. Od 9. do 18. t. m. umrlo je v Trstu 63 oseb in sicer 42 moških in 21 ženskih. Po starosti jih je bilo: 8 do 1., 13 do 5., 4 do 20., 8 do 30., 2 do 40., 17 do 60., 11 do 80. leta in 1 neznane starosti. Lani je umrlo v istej dobi 19 oseb več. Poprečno je umrlo izmed 1000 oseb 20.99.

RAZNE VESTI.

Angleži o Rusih. Ruski listi opozarjajo pisatelje angleške, da je uže vender malo predebelo, kako oni raznim azijskim narodom rišejo Ruse in njih običaje. Tako na primer piše angleški pisatelj: Rusi imajo roge, kakor kozli; pijejo sam spirit in jedo surovo prašičevo meso. . . . Oči imajo rudeče in velikanske zobe. Za obleko imajo kože. A tako so le prebivalci mest. Po vaseh hodijo ruski kmetje po vseh štirih. Najhujše in najbolj divje pobero k vojakom in ker njihov „radši“ (gospodar) nema denarja, jim dovoljuje, da smejo vsako novo pridobljeno deželo oropati. Slika ta ni baš laskava, a vender Angležem ni pomagala, kajti azijski narodi so se uže obvestili, da Rusi nemajo rogov niti rudečih očí, tudi slabše obleke ne, kakor Angleži.

Prebivalstvo Rusije. Dr. Goohlert iz Gradca priobčil je v časniku „Ausland“ članek o prebivalstvu Rusije na podatki uradnih podatkov z 1885. l. Na 19.008.901 štirjaških vrstah biva 108.787.235 prebivalcev, sedaj najbrže uže 142 milijonov. Od teh spada okoli 92 milijonov na evropsko, ostali na azijsko Rusijo. Najgostejše je prebivalstvo na Poljskem (71.4), najredkeje v Sibiriji (0.4) na štirjaški vrsti.

Prva perzijska železnica razrušena. Neki belgijski družbi se je posrečilo dobiti od perzijske vlade privoljenje, da sme zgraditi prvo železnico v Perziji mej Teheranom in romarskim krajem Šah-Abdul-Azinom. Žal, železnično oskrbnništvo si ni moglo pridobiti naklonjenosti prebivalstva. Jedenkrat je vlak povozil dvajset delavcev, katerih ostali sorodniki so zahtevali maš-

čevanja, drugipot zopet je zašel stroj mej čredo, ki je bila slučajno na tirju, ter napravil gospodarju veliko škodo, z jedno besedo, srditost Perzijanov zoper železnico je postajala vedno večja, nedavno pa je nekega lepega dne izbruhnil krvav boj mej železničnim osebjem in razjarjenim narodom, ki je zažgal vlak, oropal blagajnico in razdejal kolodvor v Šah-Abdul-Asimu. Prizanesel ni celo šahovi krasni sobi. Škoda je velikanska.

Hipnoza. Jako čuden slučaj pripetil se je dne 7. t. m. v Nantesu na Francozskem. Neki Pickman priredil je bil v gledališči hipnotično predstavo ter mej drugim uspal mladega moža. Uspavanemu je naročil, naj drugi dan popoldne ob 9. uri nekemu meščanu, stanujočemu v ulici D'Erlon ukrade uro. Dne 8. t. m. ob 3. uri čutil je mladi mož, brivski pomagač, nekako slabost, vzel klobuk in hitro odšel. Z nezvestnim obrazom prekorajčil je več ulic, do „Rue d'Erlon“, kjer je po stopnicah stopil v sobo, ukradel uro in potem korakal je nazaj v brivnico, kjer ga je pričakoval Pickman, kateremu je uro izročil. Več tisoč ljudij je bilo po ulicah nastavljenih, da so gledali nenavadni ta prizor, o katerem se je po vsem mestu govorilo.

Koliko zrn drži liter. Predseknek neke kmetijske družbe je vestno preštel zrna, ki grede v liter. Tako drži liter 28000 rženih zrn, 21.700 pšeničnih, 18.100 ječmenovih, 12.500 ovsenih, 5400 grahovi. — Srečni ljudje, katerim preostaje časa za take stvari!

Gospodarske in trgovinske stvari.

Kako vkuhanu sadje v steklenicah zamašiti.

Vsaka gospodinja, ki si napravi vkuhanega sadja za zimo, ve, koliko sitno je zamaševati steklenice, napolnjene z sadjem. Dosedaj navadno zamaševanje z mehrijem, pergamentnim papirjem itd. ni le zamudno in sitno, ampak tudi slabo, ker ostane v steklenici vender manj ali več zraka, ki je vzrok, da se kvari sadje. Po novem načinu se pa sadje uže poprej primerpo skuha v skupni posodi ter se potem uže kuhano dene v steklenice ali se pa kuha v odprtih steklenicah. Bodi si prvo ali drugo, vsaka steklenica mora biti po končanem kuhanju do pol centimetra pod robom napolnjena. Nato se vzame navadna, čisto bela smola ali pa kolofonija, katera se je raztopila pri ognji, ter se z njo steklenica zalije do roba. Smola se strdi ter naredi zamah, kateri vkuhanu sadje popolnoma zavaruje zraku. Kadar hočemo sadje rabiti, vzamemo v vroči vodi namočeno ounjto ter ovijemo ž njo steklenico okoli smole za malo časa, in kmalu se odloči smoleni zamah od steklenice. — Sadje se ne navzame prav nič smolnega duha ter se leta in leta obdrži. „Vrtnar“.

Listnica uredništva.

Gosp. J. St. — Ljubljana. Prosimo nekoliko potrpljenja. Pride na vrsto.

Vabilo na naročbo.

8. 1. dnem januarja začne v Ljubljani dvakrat na mesec izhajati nov list

„BRUS“.

Obravnaval bode v resni in žaljivi obliki vsa dnevna vprašanja, ter skrbel za čitatelja pouk in zabavo. Poleg raznovrstne vsebine prinašal bode tudi lepe ilustracije in slike odličnih narodnjakov.

Ker prenela „Rogača“, bode Brus jedini žaljivi slovenski list, ki si bode vestno prizadeval ustrezati obširnosti slovenskemu, katero prosimo, da ga blagovoljno podpira duševno in gmotno.

„Brus“ stoji za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl. Naročnina pošilja se na „Brusovo“ upravnništvo v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

Dr. VALENTINA ZARNIKA

ZBRANI SPISI

I. ZVEZEK:

PRIPOVEDNI SPISI.

UREDIL

IVAN ŽELEZNIKAR.

Vsebina: Životopis dr. Valentina Zarnika. — Ura baje, človeka pa ni! — Maščevanje usode — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Knjizica je jako elegantna, po najnovejšem uzorci in res krasno vezana. — Utisnena je na sprednji strani podoba dr. Zarnikova v zlatu in pridejan tudi njegov lastnoročen podpis. — Cena knjižici je 1 gld., s pošto 5 kr. več. — Dobiti je v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

!!! Za domačo porabo !!!

tkano platno najfinije in najjače vrste, platno iz belih nit in pol beljeno platno za čevljarje in sedlarje, plavo platno, fino sivo platno, jako dvostruko platno za galice, belo platno za rjuhe, damast in civilih, platnjeni Gradl, Laneno in volneno Canevas, beljeno polplatno, gorsko platno, jako platno za vreče, kakor tudi gotove vreče, žepne rute iz oksforda in shirting-platna, ročniki iz civilha in damasta, brisalke in namizne garniture iz damasta, prodaja po najnižjih cenah

društvo tkalcev v Wallu
pri Dobruschki, Češka.

Ceniki na zahtevanje franco in zastoj.

Cudovite kapljice sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodelna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo

nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno vnetje zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na črevesju, proti črevesnim boleznim in proti glitnam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljate pa edino v lekarnici Cristofolletti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Rosis, v B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev.

Varovati se je pokvarjenih posameznikov, katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dajši nimajo nobene moči in vrednosti.

Veliko skladišče Vsakovrsnega mineralnega zdravilnega in gumijevega blaga. Zastop za vso pokrajino.

ŽELODČEVA ESENCA lekarja Piccoli-ja v Ljubljani

ni nikakor sredstvo, ki skozi rastrga črevesa in sili naravno njih delovanje! Marveč ta esenca je polajševalna pa vender gotova, uspešna pomoč, ki le podpira naša notranja telesna delovanja in t-daj ne škodi črevesom nikdar, če bi se še toliko časa zavzivala. Ona ozdravlja vse obolenosti želodčeve in telesne, vrančne in jetrne bolezni, kakor posebno slabo žilo, vsako telesno zaprtje, vodenico, dolgotrajajočo drisko vled pokvarjenih čreves, in je povrh najuspešnejše sredstvo zoper gliste pri otrocih. — Izd. lovatej jo pošilja v zabojčkih po 12 steklenic za 1 gl. 36 kr.; poštne stroške trpe p. n. naročniki.

V Trstu: Biasoletto, Ponte Rosso; Ed. pl. Leitenburg, Giardin Publico; G. pl. Leitenburg, Piazza S. Giovanni; Foraboschi, lekarna „al Cammello“, Corso; Picciola, Piazza Barriera Vecchia; Pozzetto, Palazzo del Lloyd; Praxmarer, Palazzo Municipale; Prendini, Palazzo Modello; Ravasini, Piazza della Stazione; Rovia, Piazza della Legna; Saraval, za magistratom; Serravallo, Piazza Cavana; Suttina, lekarna „Liprandi“, Piazza della Dogana; Udovicheh, Via Farneto; Xicovich, Via S. Niccolò; Zanetti, Via Nuova.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na 4-dnevni odkaz 2 1/2 %
8- " " 2 " " 3 1/4 %
30- " " 3 1/4 " " 3 1/2 %

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nov obrestna tarifa na temelju odgovodi od 22 oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 % na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermannstadt, Luomost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1 % provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obresti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888.

48--16

Illustr. „Mar. koledar“ za l. 1889.

dobi se v tisk. Dolenc po 40 kr., s pošto 45.

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 sold do vsacega zruška vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—11. ure zjutraj. Obresti na knjižice.

Plačuje vsak dan od 9—12. ure opoldne. Zneske od 50 gl. precej, od 50—100 je treba 1 dan odpovedati, 100—1000 3 dni in čez 1000 pa 5 dni poprij.

Ekomptuje menjice domicilirane na tržaskem trgu po 4 1/2 %.

Poročuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gl. po 5 %.

Višje zneske v tekočem računu po 4 1/2 %.

Daje denar proti vknjiženju na posetstva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 1. oktobra 1887.

Najboljša in najcenejša angleška ura v remontoirnej obliki z nihalom!

Unicum sedajnosti!

Samo 4 gl. namesto 15 gl. 10 letna garancija da se kazalo sveti in 2 letna garancija, da ide ura točno.

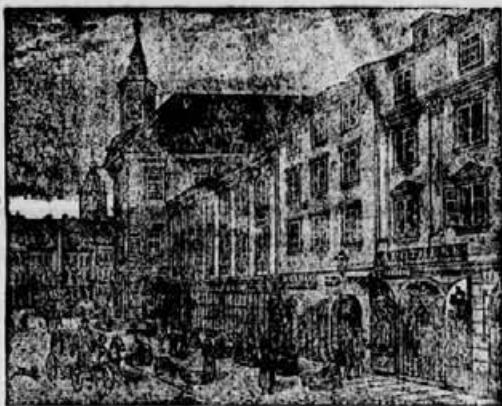
Ta ura, ki je oblikovana z 9 zlatimi, srebrnimi in mednimi kolajnamami je v okvirju iz črnogol-zlate kovine po gore stoječem načrtu ter ima patentovano ploščato stekleno kazalo, katero ima čudovato lastnost, da se v temnej noči samo ob sebi

sveti kakor mesečni žarki.

Razun tega ima budilni zvonček, ki se more staviti na kateri koli čas, 2 broncirana težala in, kar je cena, vključljivo odprave v lesenih zabojih, stavljen samo na štiri goldinarje, more si vsak kupiti tako izvrstno, trpežno uro, ki je prava dika vsakemu stanovanju. Pošilja se proti gotovem denarju ali proti poštnem povzetju.

Exporthaus „zur Kaiserin Maria Theresia“, Wien.

III. Bezirk, Krieglengasse II, Parterre Thür 5.

spoda navedena zdravila s prvo pošto dobi, da nasl. v tako le napravi: Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Marijacejske kapljice

Varilo! Opozorjamo, da se tiste latinitate MARIJACEJSKE kapljice dobivajo samo v lekarni TRNKOCZY-ja, zraven rotovža na velikem trgu v Ljubljani.

za želodec, katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vseh vseh bolezni v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper mankanje elasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavobol, krč v želodcu, bitje srca, zabasjanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlatožilo. Steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gl.

Planinski zeliščni sirup kranjski.

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vrtolob, jetiko, prsne in pljučne bolezni: 1 steklenica 56 kr., 1 tucat 5 gl. Samo ta sirup za 56 kr. je pravi.

Kričistilne kroglice,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasjanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnelih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah 42 kr.; jeden za zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

ZDRAVILA ZA ŽIVINO.

Štupa za živino.

Krave dajo mnogo dobrega mleka.

Zametek z rabilnim navodem vred velja le 50 kr., 5 zamotkov samo 2 gl.

Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje pomaga pri pretetju zili, otekanju kolien, kopitnih boleznih, otrpnelosti v boku, križi itd. otekanju nog mehurjih na nogah, izvijanju tist čanj sedita, oprave sušice itd., s kratkari vseh vnajnih bolezni in hitah. Steklenica z rabilnim navodem vred stane le 1 gl., 5 atekl. z rabilnim navodem vred samo 4 gl.

Vsa ta našeta zdravila se samo prava dobijo v lekarni TRNKOCZY-ja v Ljubljani zraven rotovža in vsak dan s pošto razpošiljava 1—12—12

Debelost, medlost se po novej metodi gotovo odpravi. Vse kožne bolezni, kot grinate, žoltina, ogrei, pege, rudeče noseve in roke, bolezni las se radikalno ozdravijo. Pike od osepne in kocine po obrazu se zmiraj odstranijo. V vsakem kosmetičnem prašarji daje se svet. Navodi, kako se zdraviti, dajo se pismeno, če se vae obširno poroči in se priloži marka za odpis v pismu z naslovom: „Hygiea-Officin“ Breslau II.

remirana lekarna Franzoni (nasl. Xicovich), Via nuova št. 18. ima zalogo slovečega zobnega praška, zobozdravnika prof. Harvalika, s katerim se čistijo in ohranjujejo zobje; tudi ima v zalogi anaterinsko vodo za zobe, izdelano v lastnej lekarni

A. Franzoni.

Št. 25.

Mesto zdravnika

za sodnijski okraj Podgrad v Istri razpisuje se z letno plačo 800 gl. in potno odškodnino (pavšalom) 200 gl. Zdravnik stanovati mora v Podgradu, kjer je sedež okrajni sodnji in drugim uradom, mora imeti svojo lekarno in govoriti jeden slovenski jezik.

Natančnejši pogoji leže na ogled pri podpisnemu odboru in se na zahtevo tudi dopošljejo.

Prošnje za to mesto poslati je podpisnemu odboru v 6 tednih.

Okrajni zdravstveni odbor

Podgrad v Istri 15. decembra 1888.

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pismeni i strojevi providjenu,

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanje kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, ročištnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brzom i točnom podvorbom, toli jeftinom cijenom i ukusnom izradbom.

Drži u zalihi (skladištu) sve potrebne tiskalice i knjige za crkvene urede.

Onda ima na prodaj sledeće knjige:

Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečajje ljudskih škol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nvč. sada 10 tvrdog vezana . . . n. 60
Sodnijski obrasci sastavljeni B. Trnovcem . . . n. 20
Vilim Tel. prevod Cegnara . . . n. 10
Ljudmila prevod J. Lebana . . . n. 20
Filip prevod Križmana . . . n. 20
Antigona prevod Križmana . . . n. 20
Trst in okolica od Sile . . . n. 30
Pjesma o zvonu preveo A. K. Istranin . . . n. 20
Istra pjesma „A. K.“ . . . n. 20

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicah zato ih sl. občinstvu preporučamo.

Kod naručivanja tiskarnica i drugog, molimo naznačiti to č n o naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Via Carintia br. 28 u Trstu.

La Filiale della Banca Union

TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio-Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:

3 1/2 % e. preav. di 5 g ni	2 3/4 % e. preav. di 20 g ni
3 3/4 % " " " " " "	3 " " " " " "
3 3/4 % " a 4 mesi fisso	3 1/4 % " " " 3 mesi
3 3/4 % " a 6 " " "	3 1/2 % " " " 6 " "

Il nuovo tasso d'interesse versamento in circolazione con 5 giorni di preavviso a datare dal 24 Ottobre. a. e.

In Banco giro abbonando il 3 % interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1/8 % di provvigione.

c) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2 % e 5 % della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4 % dell'i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna.

Trieste, 19. ottobre 1888.

